

Το Αθέατο Μουσείο

The Unseen Museum

«Σκεῦος μαρμάρινον παραδόξου χρήσεως...»

Ένα αίνιγμα από μάρμαρο

“Marble artefact of obscure use...”

A riddle in marble

Η περίεργη μαρμάρινη πλάκα καταγράφηκε στο Βιβλίο Εισαγωγής του Μουσείου ως *σκεῦος παραδόξου χρήσεως*, και ερμηνεύθηκε ως παλέττα ζωγράφου, ή ως ανάθημα. Μια πρόσφατη μελέτη της όμως, που περιέλαβε εννέα ακόμη παρόμοια ευρήματα, αναγνώρισε σ' αυτήν την ανάγλυφη απεικόνιση ενός μικρογραφικού *έλαιουργείου*.

Για να αποκρυπτογραφήσει κανείς την αναπαράσταση της επιφάνειας, θα πρέπει να ξεκινήσει από τη μικρή κυκλική βάση συμπίεσης, πάνω στην οποία πιέζονταν τα σακιά με τις ελιές. Από την προχοή της βάσης το λάδι έρρεε στη σκάφη, όπου παρέμενε για την καθίζηση των στερεών συστατικών. Στο τέλος το προϊόν, καθαρό, αποθηκευόταν στο μισοχωμένο στο έδαφος πιθάρι. Τα υπολείμματα στη μια άκρη της πλάκας ανήκουν στα σπασμένα πόδια ενός τραπέζιού, πάνω στο οποίο θα γινόταν η σύνθλιψη των ελιών με έναν κυλινδρικό σπαστήρα.

Η λύση του αρχαίου γρίφου για τον προορισμό όλων των μαρμάρινων αντικειμένων του είδους αυτού κρύβεται πιθανότατα στη μακρόστενη σχισμή μέσα στο πιθάρι, που ήταν κατάλληλη για τη ρίψη νομισμάτων, όπως στους σημερινούς κουμπάρδες. Στα υπόλοιπα αντικείμενα του ίδιου τύπου, το πιθάρι δεν έχει πυθμένα. Είναι, λοιπόν, πιθανό οι πλάκες αυτές να τοποθετούνταν ως καλύμματα πάνω σε λίθινα κιβώτια, μέσα στα οποία συγκεντρώνονταν χρηματικά ποσά, που ίσως αφορούσαν στην παραγωγή του ελαιόλαδου.

The peculiar marble slab was recorded in the Entry Book of the Museum as an *artefact of obscure use*, and was interpreted as a painter's palette, or votive offering. A recent study, however, in which nine more similar finds are included, recognized on it the depiction in relief of a miniature *olive oil press*.

To decipher the representation on its surface, one should begin from the small circular compression base on which sacks full of olives were squeezed. Through the spout of the base, oil poured into the trough where it remained at rest for the solid ingredients to subside. In the end, the pure product was stored in the half-buried in the ground pithos jar. The fragmentary remains at the edge of the slab belong to the broken feet of a table, onto which the compression of olives would have been performed by means of a cylindrical crusher.

The solution to the ancient riddle, regarding the purpose of all marble artefacts of this kind, in all probability, is to be found in the oblong slot on the inside of the pithos jar, which was suitable for inserting coins, exactly as in modern cash boxes. In the remaining objects of the same type the pithos jar has no bottom. It is then highly probable that these slabs were placed as lids on stone containers, into which sums of money were being collected that might have been related to the production of olive oil.

Βρέθηκε το 1903 σε ιδιωτική οικία, επί της οδού Ηφαίστου στην Αθήνα
Ύστεροι ελληνιστικοί χρόνοι (150-30 π.Χ)
(EAM 2550)

Found in 1903 in a private house,
on Hephaistou street, Athens
Late Hellenistic times (150-30 B.C.)
(NAM 2550)

